

AMI – Atelier Musée de l’Imprimerie – „élő” nyomdaipari múzeum

Major Lajos

**Több mint húsz év gyűjtőmunka eredményeként idén szeptember végén nyílt meg a világ egyik legnagyobb és egyben leg-
átfogóbb nyomdaipari múzeuma a Párizs melletti Malesherbes-ben, közel 5000 négyzetméteren.**

A múzeum megálmodói Chantal és Jean-Paul Maury, az egyik legrégebbi nyomdászdynasztia le-
származottai. Akik egy olyan múzeumot szeret-
tek volna létrehozni, ahol szinte az összes nyom-
daipari eljárás, a kézi-, a vas-, a tégely-, a gyors-,
a rotációs sajtón keresztül a digitális eljárásokig
bemutatásra kerülnek. De az igazi „nagy szám”,
hogy mindezek gépmester segítségével ki is próbál-
hatók, amiben a látogatók segítségére vannak
az Artegraf Egyesület tagjai. A múzeum egyéb-

ként 60–40 százalékban magán és állami (Culture
et de la Direction Régionale des Affaires Cultu-
relles, DRAC) fenntartású, illetve a helyi közös-
ség, a Région Centre-Val de Loire is aktívan tá-
mogatja. Jean-Marc Providence igazgató későbbi
tervei között szerepel, hogy egy rezidens pro-
gramot indítsanak. Amiben a résztvevők, a vi-
lág bármely tájáról érkező iparművészek, előre
egyeztetett grafikai projekteket valósíthatnának
majd meg a kiszemelt géppel és gépmesterrel.

Már az első hír hallatán, hogy egy ilyen te-
matikájú új francia múzeum nyílik, hihetetlen
izgatott lettem. Párizsi lakosként egyúttal picit
elbizonytalanodtam, hogy hol is van ez a Ma-
lesherbes és hogyan jutok oda? Plusz kíváncsivá
tett, hogy miért is pont ott van ez a múzeum.
De az első, a hivatalos megnyitó előtti látogató-

somkor minden világossá vált. A múzeum, az AMI nagyon jó tömegközlekedéssel rendelkezik, az RER D (hasonló, mint a HÉV) vonal végállomásán van, közel egy órára Párizstól délre. Ahol az évszázadok alatt hatalmas fűrészmalomok működtek. Majd a technológia fejlődésével, olasz behatással nyomdák telepedtek meg. Ebben a ma is aktív és modern nyomdákkal körülvett közegben helyezkedik el a múzeum, a domboldalon. Amelybe belépve szó szerint „leesik az ember álla”, azért 5000 négyzetméter az mégiscsak 5000... és mindez egy térben. De a legizgalmasabb, hogy közel 150 működő nyomdagépet rejt ez a tér, amihez kb. 500 óranyi interaktív anyag

kapcsolódik. Már akkor tudtam, hogy ez nem egy egyszeri kaland lesz, és ez így is történt, mert a cikk megírásáig többször visszalátogattam, ahol a múzeum dolgozói hihetetlen kedvességgel és segítőkészséggel kalauzoltak a kiállított gépek és a workshop helyek között!

A látogatót Gutenberg kézsajtójának másolata fogadja, amit a párizsi Firmin Didot tökéletesített.

A múzeum bal szárnyában kapott helyet egy komplett papírmerítő és hengerítő műhely. Amit egy 16. századi francia papírgyűjtemény egészít ki. Mellette vannak a könyvnyomtatás előtti kódexek és diplomáciai levelek készítését bemutató műhelyblokkok.

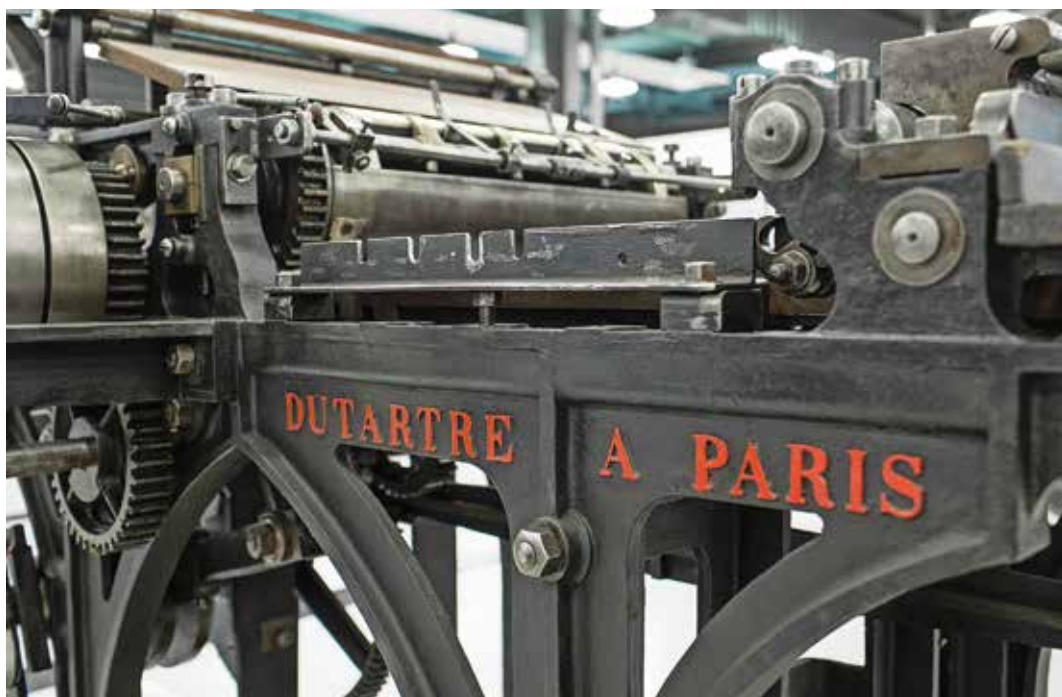

A kiállítótér központi részében a különböző típusú – Liberty, Gordon, Gally és Boston – tégelysajtók helyezkednek el. Mögötte pedig egy igazi kuriózum, a Balzac által használt Stanhope-féle vasból készült kézisajtó és a *L'art de mettre sa cravate...* című könyv egyik példánya, az imprimáló jegyzeteivel.

A jobb oldali szárnyban helyezkednek el a rotációs sajtók. Ahol első látásra is érezhető a Marinoni márka iránti tisztelet és rajongás. Ez a blokk az 1880–1980-as időszakot öleli fel, a Harris–Marinoni egybefonódásig. De nem utolsósorban itt található a GOSS (manroland) és a MEG hatalmas rotációs gépei is.

A bal és a jobb oldali részt egy olyan nyomda-gépgyűjtemény köt össze, ahol Georges Turbelin Fils & Cte, Lambert Elby, Voghtländische Maschinen-Fabrik, Charles Roulland, Mftd by Lino-type, Somua, P. Capdeville, MSI (Maison des Spécialités d'Imprimerie), J. Derriey, Presto márkájú gépek találhatók.

A múzeum több workshophellyel rendelkezik. Az elsőként említett papírlabor mellett a színbontást, a nyomdai fényképezést, a flexóeljárást és a betűöntést és -szedést próbálhatják ki a látogatók.

Személy szerint engem a múzeum Gestetner stencilgép gyűjteménye hozott lázba, nem csak annak kapcsán, hogy Gestetner Dávid magyar származású volt, és jó látni, mit adtunk hozzá a nyomdászat világához, hanem a többórás bejárás alatt itt a Gestetner gépeknél találkoztam egy idős úrral. Ő épp egy kanadai gyűjtőt kalauzolt, és vele szóba elegyedve elárulta, ő az utolsó még élő szakember, aki a francia nyomdász-céh tagja, aki több Roland Topor grafikai projektet vezényelt le, és készített.

Az igazi meglepetés csak ezek után jött. Már egy régebbi Magyar Grafika-cikkemben írtam a francia (Strasbourg, Lezard Graphique) nyom-

dászatról és helyzetéről, ahol még a mai napig két ajánló nélkül nem igazán fogadnak. Majd, amikor jobban megismernek, szinte átnyújtják a nyomda kulcsát. A bizalom az első. Most is így történt. A kísérom annyira fellelkedett a többszöri látogatásom kapcsán, hogy elárulta, a látott 5000 négyzetméterük mellett még van kb. háromszor ennyi raktárak is, ahol „lezsírozva”, speciális raklapokon pihen a gyűjteményük nagy része, tematikusan rendszerezve. Sajnos itt már nem fényképezhettem.

Ebben az épületrészben tervezik majd a rezidens programot is. Mindemellett 2019 tavaszára egy kisebb konferenciát szeretnének összehozni, hogy minél többen megismerjék, és ezáltal népszerűsítsék az intézményüket. A távlati tervek között szerepel a múzeum mögött egy többszintes kollégium és kutatóház felépítése, hogy nagyobb iskolai csoportokat és szakembereket is tudjanak fogadni hosszabb távon.

Mindenkit csak buzdítani szeretnék, hogy látogasson el ide, az AMI-ba, Malesherbes-be. Életre szóló élmény, igazi ritkaságokat találnak és próbálhatnak ki!

<http://a-mi.fr>

